

ДЕОНТОЛОГІЯ В МЕДИЦИНІ ТА ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ

для здобувачів вищої освіти **1** курсу денної форми здобуття освіти
Освітньої програми «Лабораторна діагностика»
Спеціальності «224 Технології медичної діагностики та лікування»
Галузі знань «22 Охорона здоров'я»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

ЛИТВИНЕНКО
Ганна
Леонідівна

доцент
кафедри
клінічної
лабораторної
діагностики,
мікробіології
та біологічної
хімії, доцент

Litvinenko.79anna@gmail.com

<https://biochem.nuph.edu.ua/litvinenko-ganna-leonidivna/>

- 1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу:** Національний фармацевтичний університет, кафедра клінічної лабораторної діагностики, мікробіології та біологічної хімії.
- 2. Адреса кафедри:** м. Харків, вул. Куликівська, 12, 2-й поверх, т. 057-706-30-73.
- 3. Веб-сайт кафедри:** <https://biochem.nuph.edu.ua/>
- 4. Консультації :** відбуваються згідно графіка консультацій викладачами кафедри on-line на платформі ZOOM.

5. Анотація освітнього компонента: навчальна дисципліна «Деонтологія в медицині та догляд за хворими» є обов'язковою дисципліною для першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 224 Технології медичної діагностики та лікування, ОПП «Лабораторна діагностика». Підсумковий контроль – семестровий залік.

Лікарі – лаборанти повинні володіти широким світоглядом, бути різнобічно освіченими, мислячими, не корисливими фахівцями і в той же час бути уважними і сердешними по відношенню до пацієнтів. Деонтологічні аспекти взаємовідносин лікаря і пацієнта, лікаря і медичного персоналу, лікаря і фармпредставників, пацієнтів та представників страхових фірм, лікарів і керівників структур охорони здоров'я мають принципове значення для підвищення ефективності надання медичної допомоги населенню.

6. Мета викладання освітнього компонента: метою вивчення навчальної дисципліни «Деонтологія в медицині та догляд за хворими» є формування систематизованих знань та опанування здобувачами вищої освіти основних прийомів професійної діяльності сестринської допомоги на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини, знайомство зі структурою та організацією діяльності основних підрозділів терапевтичного стаціонару, а також із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

7. Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК 1.** Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.
- **ЗК 2.** Здатність спілкуватися державною мовою, як усно, так і письмово.
- **ЗК 5.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **ЗК 6.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- **ЗК 7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- **ЗК 8.** Навики здійснення безпечної діяльності.
- **ЗК 9.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Hard-skills / Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- **ФК 1.** Здатність здійснювати безпечну професійну практичну діяльність згідно з протоколами, рекомендаціями щодо безпеки та діючим законодавством.
- **ФК 2.** Здатність здійснювати збір та верифікацію даних, прийом та обробку зразків згідно з протоколами.
- **ФК 5.** Здатність інтерпретувати результати на основі наукового знання, розуміючи взаємозв'язок між результатами аналізу, діагнозом, клінічною інформацією та лікуванням, та представляти і повідомляти результати належним чином та документувати конфіденційні дані.
- **ФК 7.** Здатність застосовувати навички критичного мислення для конструктивного розв'язання проблем.
- **ФК 10.** Здатність компетентно та професійно взаємодіяти з пацієнтами, колегами, медичними працівниками, іншими фахівцями, застосовуючи різні методи комунікації.
- **ФК 11.** Здатність дотримуватися нормативних та етичних вимог до професійної діяльності та захищати право пацієнта на отримання допомоги/медичних послуг на належному рівні. Дотримуватись та впроваджувати стандарти професійної діяльності.
- **ФК 12.** Готовність до безперервного професійного розвитку.

8. Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН), формуванню яких сприяє освітній компонент:

- **ПРН 1.** Проводити підготовку оснащення робочого місця та особисту підготовку до проведення лабораторних досліджень, з дотриманням норм безпеки та персонального захисту, забезпечувати підготовку до дослідження зразків різного походження та їх зберігання.
- **ПРН 17.** Надавати першу медичну допомогу та забезпечувати лабораторно-діагностичну складову в умовах війни та надзвичайних ситуацій.

9. Статус освітньої компоненти: основна.

10. Пререквізити освітнього компонента: «Вступ до фаху (історія медицини)», «Українська мова та культура України», «Філософія», «Англійська мова», «Латинська мова та медична термінологія».

11. Обсяг освітнього компонента: 4,5 кредити ЕКТС (135 годин): 82 години аудиторних занять, з них – 10 год. лекцій, 72 год. практичних занять; 53 год. самостійної роботи.

12. Організація навчання:

Методи навчання:

- *пояснювальний (інформаційно-репродуктивний) метод:* Lecture-based learning – лекції, відео- матеріали;
- *репродуктивний метод:* традиційні практичні заняття;
- *проблемне викладання:* Case-based learning – метод кейсів;

Зміст освітнього компонента:

Змістовий модуль 1. Деонтологія в медицині та догляд за хворими.

Тема 1. Значення деонтології в підготовці лікаря. Клятва Гіппократа. Евтаназія. Біоетика. Етика та деонтологія медичного працівника. Взаємовідносини лікаря та хворого. Взаємовідносини медперсоналу між собою, хворими та родичами хворих. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими.

Тема 2. Санітарно-протиепідемічні режими лікувально-профілактичних установ. Методи дезінфекції. Визначення ролі і місця догляду за хворими в лікувально-діагностичному процесі. Морально-етичні та деонтологічні засади формування медичного фахівця. Основні професійні обов'язки медичного персоналу. Принципи фахової субординації. Основні відділення та допоміжні підрозділи терапевтичного стаціонару. Поняття про

лікувально-охоронний, санітарний та лікарняний режими. Функції приймального відділення лікарні. Прийом та реєстрація хворих. Заповнення медичної документації. Транспортування хворих у профільні відділення лікарні. Загальна характеристика терапевтичного відділення, структура і функціональне призначення. Забезпечення санітарно-гігієнічного режиму відділення. Визначення загального стану хворого.

Тема 3. Організація роботи відділень стаціонару. Санітарна обробка хворого і транспортування в палату. Особиста гігієна пацієнтів.

Тема 4. Температура тіла, правила вимірювання та реєстрації. Догляд за хворими з гарячкою. Роль температурного гомеостазу в забезпеченні життєдіяльності організму. Методи вимірювання температури тіла. Термометри, їх будова, зберігання, дезінфекція. Методика вимірювання температури тіла ртутним термометром. Сучасні термометри – електричні, на основі рідких кристалів. Види температурних кривих. Реєстрація температури тіла і температурних кривих на температурних листках. Догляд за хворими з підвищеною температурою тіла при гарячці та остуді (гіпотермії).

Тема 5. Застосування основних видів лікарських засобів. Внутрішньошкірні, підшкірні та внутрішньом'язові інекції. Внутрішньовенне застосування лікарських засобів. Ускладнення інекцій, їхня профілактика.

Тема 6. Спостереження і догляд за хворими з порушеннями серцево – судинної системи. Серце та кровообіг. Оцінка функціонального стану серцево-судинної системи. Основні ознаки серцево-судинних захворювань. Артеріальний тиск. Найпоширеніші захворювання серця: гіпертонічний криз, інфаркт міокарда, хронічна серцево-судинна недостатність.

Тема 7. Спостереження і догляд за пацієнтами з патологією органів-дихання. Основні функції дихання. Типи дихання. Оцінка функціонального стану. Порушення дихання. Надання допомоги. Основні симптоми порушення дихання. Невідкладна лікарська допомога. Бронхіт. Запалення легенів. Захворювання плеври. Бронхіальна астма.

Тема 8. Спостереження і догляд за хворими з порушенням функцій органів травлення. Основні ознаки захворювань травного тракту: біль у животі, відрижка, печія, гикавка, блювання, гостра шлункова і кишкова кровотечі, метеоризм, закреп, пронос. Особливості догляду за хворими з захворюваннями шлунка: гастрит і виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки.

Тема 9. Спостереження і догляд за пацієнтами з порушенням функцій нирок і сечових шляхів. Клінічні симптоми захворювань сечовидільної системи. Догляд за пацієнтами з порушенням функцій нирок і сечових шляхів. Показання і протипоказання до проведення катетеризації сечового міхура. Види катетерів. Правила взяття сечі для загального і бактеріологічного аналізів та дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіса – Каковського та їх діагностичне значення. Надання невідкладної долікарської медичної допомоги при нирковій коліці.

Змістовий модуль 2. Догляд за хворими та невідкладні стани.

Тема 10. Признаки життя та смерті. Стадії шоку. Смерть: визначення, характеристика стадій смерті. Реанімаційні заходи на стадії клінічної смерті. Шок: класифікація, характеристика основних видів шоку (травматичний, анафілактичний, кардіогенний), відмінності від колапсу. «Тріада смерті» від шоку. Реанімаційні заходи та протишокова терапія.

Тема 11. Рани та кровотечі. Невідкладні маніпуляції. Рани: визначення, класифікація. Поняття про кровотечі, причини виникнення. Класифікація кровотеч. Загальні симптоми характерні для всіх видів кровотеч. Методи зупинки кровотеч. Правила накладання джгута.

Тема 12. Вплив на організм високих та низьких температур. Роль температурного гомеостазу в забезпеченні життєдіяльності організму. Методи вимірювання температури тіла. Термометри, їх будова, зберігання, дезінфекція. Методика вимірювання температури тіла ртутним термометром. Реєстрація температури тіла і температурних кривих на температурних листках. Догляд за хворими з підвищеною температурою тіла при гарячці та критичному зниженні температури.

Тема 13. Чужерідні тіла, анафілаксія, укуси тварин. Невідкладні маніпуляції. Інородні тіла. Обструкція дихальних шляхів стороннім тілом. Класифікація. Прийом Геймліха. Техніка надання невідкладної маніпуляції. Анафілаксія. Визначення поняття. Укуси тварин. Невідкладні маніпуляції.

Тема 14. Отруєння. Невідкладні маніпуляції. Отруєння: визначення, основні симптоми. Основні ознаки та симптоми отруєння. Долікарська допомога. Невідкладні маніпуляції при отруєнні кислотами, лугом та угарним газом. Маніпуляції при попаданні токсичних речовин на шкіру та в очі. Протипоказання щодо проведення маніпуляцій при отруєнні. Класифікація харчових отруєнь та їх характерні особливості.

13. Види та форми контролю:

Види та форми контролю:

Поточний контроль:

Контроль знань на кожному занятті: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач.

Контроль змістових модулів: складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач.

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю, за контроль змістового модулю 1 (для контролю змістового модуля 2).

Семестровий контроль:

Форма семестрового контролю: **семестровий залік.**

Умови допуску до семестрового контролю:

поточний рейтинг більше 60 балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю 1 та 2, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітньої компоненти.

14. Система оцінювання з освітнього компонента:

Оцінювання засвоєння тем освітнього компонента під час занять:

<i>Номер теми освітнього компонента</i>	<i>Максимальна кількість балів за тему</i>	<i>Розподіл максимальної кількості балів за тему за видами робіт</i>	<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>
Змістовий модуль 1			
Тема 1.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	заповнення робочого зошиту
Тема 2.	6	6	написання реферату (презентацій)
Тема 3.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	заповнення робочого зошиту
Тема 4.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	заповнення робочого зошиту
Тема 5.	3	1	тестування
		1	усна відповідь

		1	заповнення робочого зошиту
Тема 6.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	заповнення робочого зошиту
Тема 7.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	заповнення робочого зошиту
Тема 8.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	заповнення робочого зошиту
Тема 9.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	заповнення робочого зошиту
Всього балів за змістовий модуль 1:		30	
Змістовий модуль 2			
Тема 10.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних завдань
Тема 11.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних завдань
Тема 12.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних завдань
Тема 13.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних завдань
Тема 14.	3	1	тестування
		1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних завдань
Тема 15.	5	5	написання реферату (презентацій)
Тема 16.	5	5	написання реферату (презентацій)
Тема 17.	3	3	написання реферату (презентацій)
Тема 18.	2	2	написання реферату (презентацій)
Всього балів за змістовий модуль 2:		30	
Всього балів за модуль:		60	

неформальної освіти. Замість виконання видів робіт з будь-якої теми освітнього компонента можуть зараховуватись такі види робіт здобувача вищої освіти:

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, вебінарах з теми освітнього компонента (з підготовкою есе, тез доповідей, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено програмою заходу, або тезами доповідей, або відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з теми освітнього компонента (в розробці анкетних форм, проведенні експериментальних досліджень, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Оцінювання здобувачів за видами робіт під час занять:

<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
тестування	13
усна відповідь	13
заповнення робочого зошиту	9
написання реферату (презентацій)	21
вирішення ситуаційних завдань	4
<i>Всього балів:</i>	<i>60</i>

Оцінювання під час контролю змістових модулів:

<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>	<i>Розподіл максимальної кількості балів за контроль змістового модуля за видами робіт</i>	<i>Максимальна кількість балів за контроль змістового модуля</i>
<i>Змістовий модуль 1</i>		
тестування	15	20
відповіді на теоретичні питання	5	
<i>Змістовий модуль 2</i>		
тестування	15	20
вирішення розрахункових завдань	5	
<i>Всього балів за контроль змістових модулів:</i>		<i>40</i>

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти:

під час поточного контролю: 6 балів - написання реферату (презентації) (тема 2), 15 балів - написання реферату (презентації) (теми 15-18).

під час контролю змістового модуля 1: білети до змістового модуля 1 включають теоретичні питання та тестові завдання з теми 1 – 9.

під час контролю змістового модуля 2: білети до змістового модуля 2 включають теоретичні питання та тестові завдання з теми 10 - 14.

15. Політики освітнього компонента:

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання здобувачами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

Політика щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти. Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до ПОЛ «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти у НФаУ».

В рамках академічної свободи викладача замість виконання видів робіт з теми освітньої компоненти можливим є зарахування неформальної освіти здобувача вищої освіти.

17. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього компонента:

Обов'язкова література	1. Догляд за хворими: підручник/ за ред.. О.М Ковальвої, В.М Лісового, С.І. Шевченка, Т.В. Фролової. – К.: ВСВ «Медицина», 2015. – 488 с. 2. Спиця Н.В. Деонтологія в медицині. Навчально-методичний посібник для студентів II курсу медичних та фармацевтичних факультетів. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 60 с. 3. Ковальова О.М. Деонтологія в медицині: підручник (ВНЗ IV р. а.) / О.М. Ковальова, Н.А. Сафаргаліна-Корнілова, Н.М. Герасимчук. - 2-е вид., випр. - К.: Медицина, 2018. - 240 с.
Додаткова література для поглибленого вивчення освітньої компоненти	1. Авраменко О.М. Основи медичної деонтології: [навчальний посібник] / О.М. Авраменко. – Харків: ХДАФК, 2006. – 46 с. 2. Єхалов В.В. Та Ін. Медична Деонтологія Очима Лікаря За Фахом «Загальна Практика- Сімейна Медицина» / В.В. Єхалов, М.Клигуненко, О.Ю. Муризіна //Сімейна Медицина. - 2015. - № 6. – С. 33 – 35. 3. Жовнерчук В., Голумбевська М. Моральна Та Юридична Відповідальність За Незаконне Розголошення Лікарської Таємниці //Журнал Головної Медичної Сестри. – 2015. - № 2. – С.42 – 47. 4. Медсестринська Етика І Деонтологія: Підручник / Н.М. Касевич. — 3-Є Вид., Випр. – К.: «Медицина», 2013. – 200 С.
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого	1. http://www.library@nuph.edu.ua — бібліотека Харківського національного фармацевтичного університету. 2. http://www.kh.med.bibc@ukr.net — Харківська державна медична бібліотека. 3. http://www.korolenko.kharkov.com — Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. 4. www.emed.org.ua — медична література. 5. Електронна бібліотека України – http://www.elibukr.org/

вивчення освітньої компоненти	
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/index.php?categoryid=618

17. Технічне й програмне забезпечення освітнього компонента:

Технічне забезпечення – комп'ютер, відеокамера, мультимедійний проектор, екран.

Програмне забезпечення: Microsoft Word, Excel, Power Point, Acrobat rider, Google Workspace for Education Standard, ZOOM, MOODLE.